

ÖZET: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 101'inci maddesinde yer alan "gece" kavramının tanımı hk. (08/02/2016-819)

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 101 inci maddesinde engelli memurlar ile hamile veya doğum yapmış memurlara gece nöbeti ve gece vardiyası verilemeyeceğinin ifade edildiğini belirterek, söz konusu hükümde geçen "gece" kavramından ne anlaşılması gerektiğine ilişkin görüş talep eden ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "Günlük çalışma saatlerinin tesbiti" başlıklı 100 üncü maddesinin birinci fıkrasında "*Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca, illerde valiler tarafından tesbit olunur.*" hükmü, "Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışma saat ve usulünün tesbiti" başlıklı 101 inci maddesinde ise, "*Günün yirmidört saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan Devlet memurlarının çalışma saat ve şekilleri kurumlarınca düzenlenir.*"

Ancak, kadın memurlara; tabip raporunda belirtilmesi hâlinde hamileliğin yirmidördüncü haftasından önce ve her hâlde hamileliğin yirmidördüncü haftasından itibaren ve doğumdan sonraki iki yıl süreyle gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez. Engelli memurlara da isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez. " hükmü yer almaktadır. Ancak mezkur Kanunda "gece" kavramının tanımına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, 30/01/2010 tarihli ve 27478 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Sendikal Gelişmeler Doğrultusunda Alınacak Önlemler" konulu ve 2010/2 sayılı Başbakanlık Genelgesinin (3) numaralı fıkrasında; "*Kamu çalışanlarının kanunen bakmakla yükümlü olduğu özürlü aile bireyinin bakıma muhtaç olduğunun ilgili mevzuatına göre alınmış geçerli özürlü sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi kaydıyla bu durumdaki personele; özürlü aile ferdinin günlük bakımı için izin kullanımında gerekli kolaylık sağlanacak ve personel mesai saatleri dışındaki nöbet görevinden ve gece vardiyasından muaf tutulacaktır.*" hükmü yer almaktadır. Görüldüğü üzere, mezkur Tebliğ'de bakmakla yükümlü olduğu engelli aile bireyi bulunan memurun mesai saatleri dışındaki nöbet görevinden ve gece vardiyasından muaf tutulacağı belirtilmesi suretiyle mesai saatleri dışındaki vardiyalar gece vardiyası olarak nitelendirilmiştir.

4857 sayılı İş Kanununun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1 inci maddesinde, "*Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir...*" hükmü, "Gece süresi ve gece çalışmaları" başlıklı 69 uncu maddesinde, "*Çalışma hayatında "gece" en geç saat 20.00'de başlayarak en erken saat 06.00'ya kadar geçen ve her halde en fazla onbir saat süren dönemdir...*" hükmü yer almaktadır. Mezkur Kanunun 69 uncu maddesinde yer verilen hüküm, bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartlarına ilişkin bir hükümdür.

Bu itibarla,

- 4857 sayılı Kanunun 69 uncu maddesindeki "gece" kavramının tanımına ilişkin hükmün, mezkur Kanun kapsamında bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartlarına ilişkin olması sebebiyle söz konusu düzenlemenin 657 sayılı Kanuna tabi olarak görev yapan memurlar hakkında uygulanmasının mümkün bulunmadığı,

- 657 sayılı Kanunun 101 inci maddesinde geçen "gece nöbeti ve gece vardiyası" kavramının tanımına ilişkin herhangi bir hükmün mezkur Kanunda bulunmadığı,

- 2010/2 sayılı Başbakanlık Genelgesinin (3) numaralı fıkrasında bakmakla yükümlü olduğu engelli aile bireyi bulunan memurun mesai saatleri dışındaki nöbet görevinden ve

gece vardiyasından muaf tutulacağının belirtilmesi suretiyle mesai saatleri dışındaki vardiyaların gece vardiyası olarak nitelendirildiği,

- 2010/2 sayılı Başbakanlık Genelgesinin (3) numaralı fıkrasında "gece vardiyasına" ilişkin yapılan nitelendirme dikkate alındığında 657 sayılı Kanunun 101 inci maddesinde yer alan "gece vardiyası" kavramının da aynı şekilde yorumlanmasının m¼mk¼n bulunduğu,

- G¼n¼n 24 saatinde devamlılık g¼steren hizmetlerinde g¼rev yapan hamile veya doğum yapmış memurların mezkur Kanunun 100¼nc¼ maddesine istinaden belirlenen g¼nl¼k çalışma saatleri içindeki vardiyalarda çalıştırılması gerektiği,

- 657 sayılı Kanunun 53¼nc¼ maddesi kapsamında istihdam edilen ve g¼n¼n 24 saatinde devamlılık g¼steren hizmetlerinde g¼rev yapan engelli memurların isteği dışında mezkur Kanunun 100¼nc¼ maddesine istinaden belirlenen g¼nl¼k çalışma saatleri dışındaki vardiyalarda çalıştırılmaması gerektiği,

m¼talaa edilmektedir.

